

Eindverslag fractiegesprekken – Verkenning raadsbreed programma Brunssum (integrale en verdiepte versie)

In de periode van 26 en 27 maart 2026 hebben gesprekken plaatsgevonden met de fracties van BBB Lijst Palmen, Lijst Brunssum Lokaal, Lijst Borger, PAK, PvdA Brunssum en VVD Brunssum.

Deze gesprekken vormden een eerste, brede en inhoudelijke verkenning naar de mogelijkheden om te komen tot een raadsbreed programma voor de komende bestuursperiode.

Tijdens alle gesprekken is door de informateurs een toelichting gegeven op het proces, waarbij is aangegeven dat de afzonderlijke gespreksverslagen met alle fracties worden gedeeld en dat op basis daarvan een integraal eindverslag wordt opgesteld dat met alle fracties wordt besproken.

Alle fracties hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen deze werkwijze en hebben hun inbreng geleverd vanuit hun eigen perspectief, politieke positie en interpretatie van de verkiezingsuitslag.

Wat in alle gesprekken als eerste opvalt, is dat er sprake is van een gedeeld besef van verantwoordelijkheid voor de bestuurlijke toekomst van Brunssum.

Geen enkele fractie wijst samenwerking op voorhand af.

Integendeel, alle fracties spreken in meer of mindere mate de bereidheid uit om te onderzoeken of een gezamenlijke basis mogelijk is.

Tegelijkertijd is deze bereidheid nergens vrijblijvend.

In alle gesprekken klinkt door dat samenwerking alleen kans van slagen heeft wanneer er sprake is van wederzijds respect, inhoudelijke herkenbaarheid en daadwerkelijke invloed.

De gesprekken laten daarmee een spanningsveld zien tussen samenwerking en positionering, tussen gezamenlijke verantwoordelijkheid en politieke eigenheid.

Bij BBB Lijst Palmen komt dit spanningsveld nadrukkelijk naar voren.

De fractie spreekt uit dat zij zich wil inzetten voor het belang van de inwoners en erkent dat er op hoofdlijnen overeenkomsten bestaan met andere partijen.

Tegelijkertijd wordt aangegeven dat er geen sprake kan zijn van een onvoorwaardelijke samenwerking en dat ruimte voor eigen standpunten essentieel blijft.

De fractie benadrukt dat zij niet principieel tegen voorstellen is, maar dat de kern van hun afweging vaak ligt in de financiële consequenties.

Daarmee wordt een belangrijk onderscheid zichtbaar tussen inhoudelijke overeenstemming en praktische uitvoerbaarheid.

Onderwerpen zoals het museum worden niet per definitie afgewezen, maar roepen vragen op over hoe dergelijke voorstellen tot stand komen en hoe zij zich verhouden tot eerder gemaakte keuzes.

In dat kader wordt het raadsprogramma gezien als een sturingsinstrument, maar alleen wanneer dit ook daadwerkelijk ruimte biedt voor invloed en bijsturing vanuit de raad.

Daarnaast legt BBB Lijst Palmen een duidelijke nadruk op de rol van de gemeenteraad als controlerend orgaan.

Er worden zorgen geuit over het afwijzen van instrumenten zoals interpellaties en over het gebruik van geheimhouding.

De fractie maakt daarbij expliciet dat deze instrumenten niet bedoeld zijn om politieke tegenstellingen te vergroten, maar om de controlerende taak van de raad te versterken. Tegelijkertijd wordt erkend dat vertrouwen, houding en gedrag hierin bepalend zijn en dat gezocht moet worden naar een balans tussen openbaarheid en bestuurlijke zorgvuldigheid. In het verlengde hiervan wordt ook het lage vertrouwen van inwoners in de politiek benoemd als aandachtspunt, waarbij meer transparantie en betere uitleg richting inwoners als mogelijke oplossing worden gezien.

Waar BBB Lijst Palmen vooral de nadruk legt op invloed en financiële afwegingen, richt Lijst Brunssum Lokaal zich nadrukkelijk op het proces en de legitimiteit van de samenwerking.

De fractie spreekt expliciet uit teleurgesteld te zijn over het beeld dat de coalitievorming al grotendeels vastligt en dat er mogelijk wordt voortgebouwd op een samenwerking waarin partijen met verlies aan stemmen een rol blijven spelen.

In hun beleving doet dit geen recht aan de verkiezingsuitslag, waarin zij zelf met een minimaal verschil in stemmen een sterke positie hebben verworven.

Deze constatering raakt aan een diepere laag in het gesprek, namelijk het gevoel van erkenning en gelijkwaardigheid binnen het proces.

Inhoudelijk richt Lijst Brunssum Lokaal zich sterk op de dagelijkse leefwereld van inwoners. De fractie benoemt concreet de staat van onderhoud van de openbare ruimte, de veiligheid in wijken en het gevoel van inwoners dat zij niet gehoord worden.

Voorbeelden zoals overlastsituaties en het gebrek aan opvolging van signalen uit de samenleving worden aangehaald om te illustreren dat er een kloof bestaat tussen bestuur en inwoners.

Participatie wordt daarbij als een belangrijk knelpunt gezien.

Volgens de fractie vindt participatie nu vaak plaats op een moment dat plannen al grotendeels vastliggen, waardoor inwoners het gevoel hebben dat hun inbreng weinig effect heeft.

Er wordt gepleit voor een fundamenteel andere aanpak, waarbij inwoners vanaf het begin worden betrokken, waarin ruimte is voor hoor en wederhoor en waarin zichtbaar wordt gemaakt wat er met hun inbreng gebeurt.

Deze visie gaat verder dan een procedurele aanpassing en raakt aan het herstellen van vertrouwen tussen inwoners en overheid.

Daarnaast benoemt Lijst Brunssum Lokaal zorgen over de ambtelijke organisatie, waaronder het gebrek aan lokale binding, het personeelsverloop en de continuïteit binnen teams.

Deze observaties worden gekoppeld aan de kwaliteit van dienstverlening en de herkenbaarheid van de gemeente voor inwoners.

Ook op financieel gebied worden risico's benoemd, waaronder het museum, waarbij met name de onzekerheid en mogelijke gevolgen voor de gemeentelijke financiën centraal staan.

De fractie benadrukt dat zij niet per definitie tegen dergelijke projecten is, maar dat de financiële risico's en consequenties zwaar meewegen in de beoordeling.

Lijst Borger positioneert zich in het geheel als een verbindende factor.

De fractie geeft aan dat een raadsbreed programma zich moet richten op thema's die inwoners direct raken en noemt daarbij een breed scala aan onderwerpen, variërend van leefbaarheid en veiligheid tot zorg, onderwijs, economie en duurzaamheid.

Wat opvalt is dat deze fractie expliciet de samenhang tussen deze thema's benoemt en het belang van sociale cohesie benadrukt.

Verenigingen, vrijwilligers en maatschappelijke initiatieven worden gezien als dragende krachten binnen de samenleving en als belangrijke partners in het realiseren van beleid.

Tegelijkertijd laat Lijst Borger een pragmatische houding zien ten aanzien van het proces. De fractie spreekt de voorkeur uit voor een raadsbreed programma, maar erkent dat dit niet in alle gevallen haalbaar hoeft te zijn.

In dat geval wordt een door de coalitie gedragen programma als alternatief gezien. Deze benadering laat zien dat de fractie enerzijds inzet op brede samenwerking, maar anderzijds oog houdt voor bestuurlijke realiteit en uitvoerbaarheid.

Ook wordt benadrukt dat doelen concreet en haalbaar moeten zijn en dat de raad betrokken moet blijven via voortgangsrapportages en evaluatiemomenten.

De rol van communicatie richting inwoners wordt daarbij expliciet benoemd, waarbij wordt voorgesteld om resultaten beter zichtbaar te maken via onder andere social media. Maar ook de burger betrekken in een eerder stadium is onderwerp van gesprek.

PAK brengt in de gesprekken een sterk inhoudelijke en maatschappelijke benadering naar voren. De fractie benadrukt dat het mensgerichte aspect centraal moet staan en dat beleid moet bijdragen aan brede maatschappelijke doelen zoals inclusie, vitaliteit en preventie.

Daarbij wordt niet alleen gekeken naar afzonderlijke beleidsterreinen, maar juist naar de samenhang daartussen.

Thema's zoals ouderenwelzijn, jeugdzorg, onderwijs en natuur worden in onderlinge relatie geplaatst, waarbij wordt benadrukt dat investeringen in de sociale basis noodzakelijk zijn om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

PAK ziet een raadsbreed programma als een kans om de raad als geheel te versterken en om raadsleden beter in hun rol te positioneren.

Tegelijkertijd wordt onderkend dat dit vraagt om voldoende ambtelijke capaciteit en een duidelijke structuur.

De fractie pleit voor het voortbouwen op de werkwijze van de afgelopen jaren, waarin onderling overleg centraal stond, en stelt voor om instrumenten zoals een jaarlijkse verantwoordingsdag in te voeren.

Ook wordt het belang van communicatie richting inwoners benadrukt, waarbij wordt aangegeven dat deze communicatie herkenbaar moet zijn en moet aansluiten bij de identiteit van Brunssum.

De PvdA sluit in grote lijnen aan bij deze benadering, maar legt daarbij een duidelijke nadruk op bestaanszekerheid, kansgelijkheid en solidariteit. Voor deze fractie vormt de menselijke maat het uitgangspunt voor alle beleidskeuzes.

Dit vertaalt zich in concrete aandacht voor thema's zoals armoede, schulden, zorg, wonen en onderwijs.

De fractie stelt dat een raadsbreed programma alleen kans van slagen heeft wanneer deze waarden centraal staan en wanneer er duidelijke afspraken worden gemaakt over doelen, rollen en verantwoordelijkheden.

De PvdA benadrukt daarnaast het belang van participatie en samenwerking met maatschappelijke partners. Instrumenten zoals een burgerbegroting en het benutten van ervaringsdeskundigheid worden genoemd als mogelijke manieren om inwoners actief te betrekken.

Tegelijkertijd wordt gewaarschuwd voor risico's zoals onduidelijkheid over rollen, onvoldoende concreet geformuleerde doelen en het ontstaan van stagnatie door politieke verschillen.

De fractie benadrukt dat vertrouwen, transparantie en duidelijke financiële kaders essentieel zijn voor een succesvolle samenwerking.

De VVD benadert het geheel vanuit het perspectief van de inwoner en de uitvoerbaarheid van beleid.

De fractie benadrukt dat beleid moet aansluiten bij de behoeften van inwoners en dat de beweging moet worden gemaakt van systeemwereld naar leefwereld.

Daarbij wordt participatie gezien als een middel om draagvlak te creëren en om plannen beter te laten aansluiten bij de praktijk.

De VVD wijst daarnaast op het belang van economische ontwikkeling, het ondersteunen van ondernemers en het realiseren van concrete resultaten.

Wat opvalt in de bijdrage van de VVD is de nadruk op realisme.

De fractie wijst op de beperkingen van de organisatie en stelt dat niet alles tegelijk kan. Er wordt gepleit voor duidelijke doelstellingen, monitoring van voortgang en een goede balans in besluitvorming.

Tegelijkertijd wordt erkend dat niet iedereen tevreden kan worden gesteld en dat samenwerking vraagt om geven en nemen.

Wanneer alle gesprekken in samenhang worden beschouwd, ontstaat een beeld van een raad waarin inhoudelijk veel overlap bestaat, maar waarin tegelijkertijd duidelijke verschillen aanwezig zijn in prioritering, benadering en vertrouwen in het proces. Thema's zoals leefbaarheid, zorg, wonen en participatie vormen een gedeelde basis, maar de wijze waarop deze thema's worden ingevuld en gewogen verschilt per fractie. Ook op het gebied van financiën en bestuurlijke cultuur bestaan verschillende accenten, waarbij met name de mate van risicoacceptatie en de interpretatie van rollen en verantwoordelijkheden uiteenlopen.

Het succes van een raadsbreed programma zal daarmee in belangrijke mate afhangen van de mate waarin deze verschillen overbrugd kunnen worden en van de bereidheid van fracties om gezamenlijk tot afspraken te komen.

Daarbij zal niet alleen gekeken moeten worden naar inhoudelijke overeenkomsten, maar ook naar procesmatige randvoorwaarden zoals transparantie, informatievoorziening en onderlinge verhoudingen.

Dit verslag laat zien dat er een reële basis aanwezig is om te komen tot een gezamenlijke koers, maar ook dat deze basis niet vanzelfsprekend is.

Het vraagt om bewuste keuzes, duidelijke afspraken en een gezamenlijke inzet om vertrouwen op te bouwen en vast te houden.

Het vervolgproces zal moeten uitwijzen of deze voorwaarden voldoende kunnen worden ingevuld om te komen tot een gedragen raadsbreed programma dat recht doet aan de inbreng van alle fracties en dat aansluit bij de behoeften van de inwoners van Brunssum.